

MEMORIJALNI MUZEJ V ZEMALJSKE
KONFERENCIJE KPJ

ZAGREB, Ulica V zemaljske konferencije KPJ broj 20

U ovoj zgradi je održana od 19. do 23. X 1940. V zemaljska konferencija Komunističke partije Jugoslavije. Organizacija konferencije bila je u najvećoj konspiraciji i besprijekorno provedena. U njoj je CK KPJ organizirao partijsku školu, koju su polazili sekretari pokrajinskih rukovodstava i mnogi članovi centralnih i pokrajinskih komiteta. Zgrada je 1950. godine pretvorena u Memorijalni muzej.

1940. godine KPJ je imala 6.455 članova i djelovala je u najstrožoj ilegalnosti. U takvoj ilegalnosti bila je održana i V zemaljska konferencija, kojoj je prisustvovalo 105 delegata iz svih krajeva Jugoslavije, od kojih su 44 duže ili kraće vrijeme proveli na robiji.

V zemaljska konferencija jedan je od najznačajnijih partijskih skupova između dva rata. U izvještaju Centralnog komiteta koji je podnio Josip Broz Tito i u referatu o unutrašnjoj i međunarodnoj situaciji, ukazano je na svu ozbiljnost položaja u kojem se nalazila Jugoslavija. Istaknuta je opasnost koja prijete zemlji od strane sila Osovine i od kapitalističke klike u zemlji na čelu s izdajničkom vladom Cvetković-Maček. Pred KPJ postavila se dvojaka zadaća: borba protiv uvlačenja Jugoslavije u rat i borba za obranu nezavisnosti zemlje od fašističkih sila koje su vršile stalan pritisak na Jugoslaviju. — Konferencija je istakla parolu o stvaranju »narodne vlade s oslo...cem na savez radnika i seljaka«. To je bio novi programski stav u političkoj liniji KPJ, koji je ukazivao na potrebu okupljanja najširih narodnih snaga za rješavanje osnovnih zadataka revolucionarne borbe, što je u isto vrijeme bio uslov za obranu nezavisnosti naroda Jugoslavije.

U donesenoj rezoluciji pred sve partijske organizacije bili su postavljani osnovni zadaci: borba protiv imperijalističkog rata i kapitalističke vladine vanjske politike, za oslanjanje na SSSR, za demokratska prava i slobode, protiv skupoće i spekulacije, nastaviti borbu za nacionalnu ravnopravnost, za ekonomske zahtjeve siromašnih seljaka, za podjelu veleposjedničke zemlje i za smanjenje poreza, za jedinstvo radničke klase, za rad s omladinom i ženama, za organizaciono jačanje Partije i izgrađivanje njenog kadra, kao i za masovno proširenje organizacije Narodne pomoći.

Na konferenciji je bio izabran CK KPJ od 29 članova i 9 kandidata, kao i Politički biro od 7 članova CK na čelu s Josipom Brozom Titom kao generalnim sekretarom KPJ.

Memorijalni muzej ima izložbeni prostor u cijeloj zgradi. Neposredno iza ulaza nalazi se poprsje Josipa Broza Tita, djelo akademskog kipara Antuna Augustinčića.

Izložbeni prostor podijeljen je tematski u tri dijela. Prvi dio prikazuje razdoblje 1937—1940. u kojem je došlo do konsolidacije Partije; drugi dio prikazuje pripreme za V zemaljsku konferenciju, a treći izlaže sam tijek i rad konferencije.

1. prostorija — Nizom fotokopija i fotografija prikazano je teško stanje zadnjih godina u staroj Jugoslaviji. Ističe se fotografija Josipa Broza Tita iz 1936. godine i fotokopija njegovog krivotvorenog pasoša, Prvomajski proglas iz 1940. godine i shema organizacione strukture Partije iz 1939. godine.

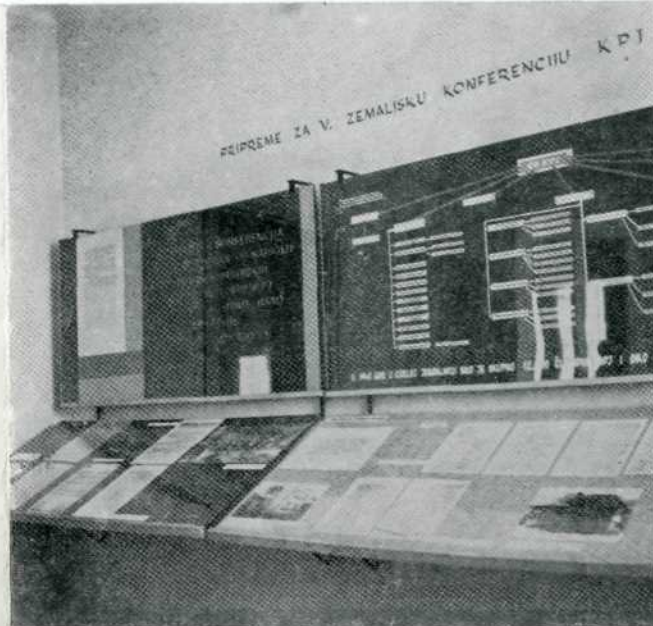
2. prostorija — Ovdje je prikazana djelatnost SKOJ-a i omladinskog antifašističkog pokreta, te značaj i aktivnost klasnog sindikalnog pokreta, zatim učešće naših boraca u Španjolskom građanskom ratu i podaci o progonima naprednih ljudi u zemlji. Zanimljiva je snimka jednog komunističkog kružoka u tamnici, kojim je rukovodio drug Moša Pijade.

3. prostorija — Izloženi materijal prikazuje rad pokrajinskih konferencija, koje su prethodile V zemaljskoj konferenciji i na kojima su birani delegati. Ističu se rezolucije pokrajinskih konferencija. U ovoj je prostoriji prije konferencije pisao referat Josip Broz Tito.

4. prostorija — Posvećena je samoj konferenciji. Izložene su knjige fotokopija referata održanih na konferenciji i napisi o radu konferencije u ilegalnoj partijskoj štampi.

5. prostorija — Ovdje je prikazan pregled socijalnog i nacionalnog sastava delegata, njihov popis i slike većine njih, kao i novoizabranog CK i Politbiroa. U ovoj i suprotnoj prostoriji (koja je potkrovnica i danas prazna) spavali su delegati.

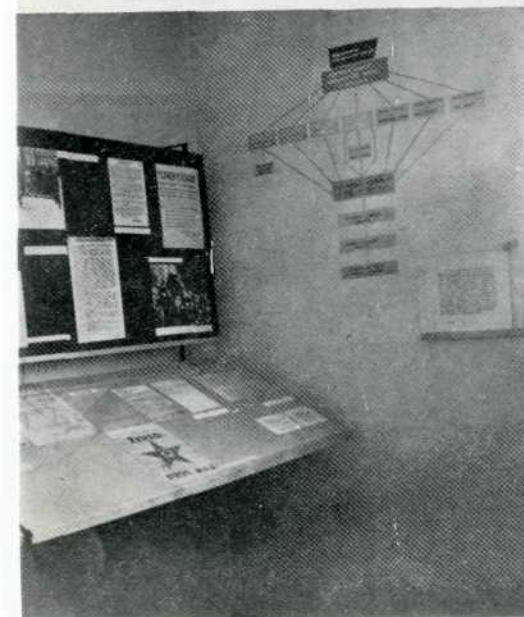
6. prostorija — Približno je uređena kao i u vrijeme održavanja konferencije. Nekada je ovaj prostor obuhvaćao dvije sobe. Pregradni zid bio je neposredno pred početak konferencije srušen kako bi se dobila dvorana, a nakon završetka je ponovo podignut. Na zidu je sada ispisan ulomak iz referata Josipa Broza Tita na V kongresu, u kojem je istaknuta historijska važnost V zemaljske konferencije.

U vrijeme pripremanja V zemaljske konferencije održano je osam pokrajinskih partijskih konferencija: za Srbiju, Hrvatsku, Sloveniju, Makedoniju, Bosnu i Hercegovinu, Crnu Goru, Vojvodinu i Dalmaciju.

DNEVNI RED V ZEMALJSKE KONFERENCIE K P J

- 1 IZVJEŠTAJ O ORGANIZACIONOM PITANJU
JOSEF BRAC TYTO
 - 2 POLITIČKI REFERAT
EDVARD KARDELI
 - 3 REFERAT O SINDIKALNOM RADU
ALEKSANDAR RANNOVIĆ
 - 4 REFERAT O AGRARNO-SELJAČKOM PITANJU
FRAN MILUTINOVIĆ
 - 5 NACIONALNO PITANJE
MILOVAN ĐILAS
 - 6 O AGITACIJI I PROPAGANDI
BORIS KIDRIČ
 - 7 O OMLADINSKOM PITANJU
IVO LOLA RIBAR
 - 8 O RADU MEĐU ŽENAMA
VIDA TOMAŠIĆ
 - 9 O RADU U VOJSCI
SAVITAR BARKIĆ
 - 10 O TEHNICI I KONSPIRACIJI
PAVLE PAP-ŠILDO
 - 11 O NARODNOJ POMOĆI
DRAGAN PAVLOVIĆ
- DISKUSIJA
IZBOR RUKOVODSTVA

Shema organizacione strukture Partije iz 1939. godine

ČLANOVI CK KPJ
IZABRANI NA KONFERENCIJI

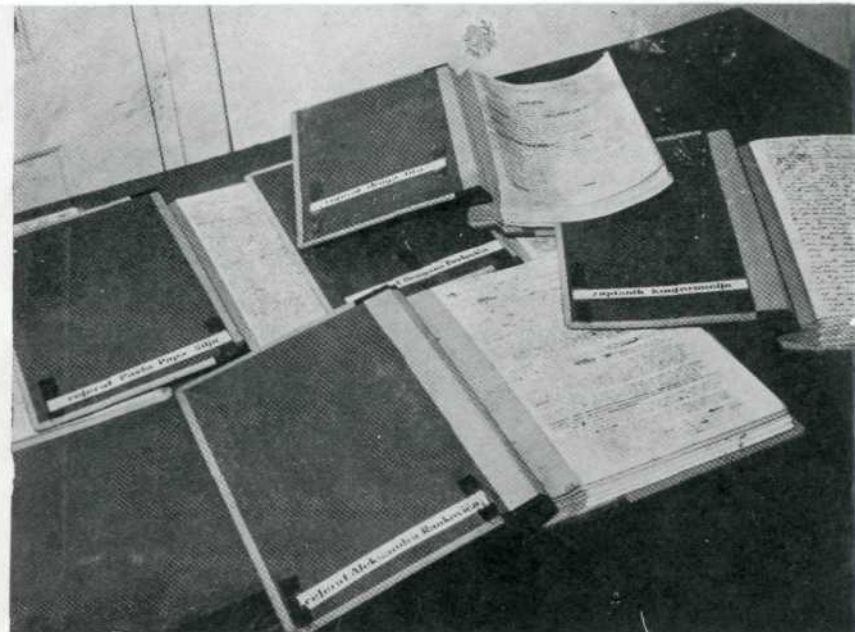
- 1 Josip Broz-Tito
- 2 Spasenija Babović
- 3 Jakov Blažević
- 4 Milovan Đilas
- 5 Vlade Janjić
- 6 Blazo Jovanović
- 7 Edvard Kardelj
- 8 Boris Kidrič
- 9 Rade Končar
- 10 Josip Kraš
- 11 Vichko Krstulović
- 12 Franc Leskošek
- 13 Bolo Ljmović
- 14 Miha Marinko
- 15 Ivan Milutinović
- 16 Raife Rop
- 17 Miroslav Pijade
- 18 Đuro Tućar
- 19 Aleksandar Ranković
- 20 Jov-Lola Ribar
- 21 Stipe Romac
- 22 Kosta Stamenković
- 23 Feate Salomon
- 24 Metodije Šatorov
- 25 Stanko Stander
- 26 Vida Zentšić
- 27 Miloš Židanšek
- 28 Larko Zrenjanin
- 29 Streten Željović

Na konferenciji je u novi CK KPJ izabrano 29 drugova, a 6 drugova za kandidate za članove CK KPJ

Socijalni sastav članova CK KPJ:

- 44 radnika
- 12 intelektualaca-profesionalnih revolucionarata
- 2 namještenika
- 1 seljak

Članovi Politbiroa CK KPJ izabrani na konferenciji: Josip Broz Tito, Edvard Kardelj, Aleksandar Ranković, Franc Leskošek, Ivan Milutinović, Rade Končar, Milovan Đilas.

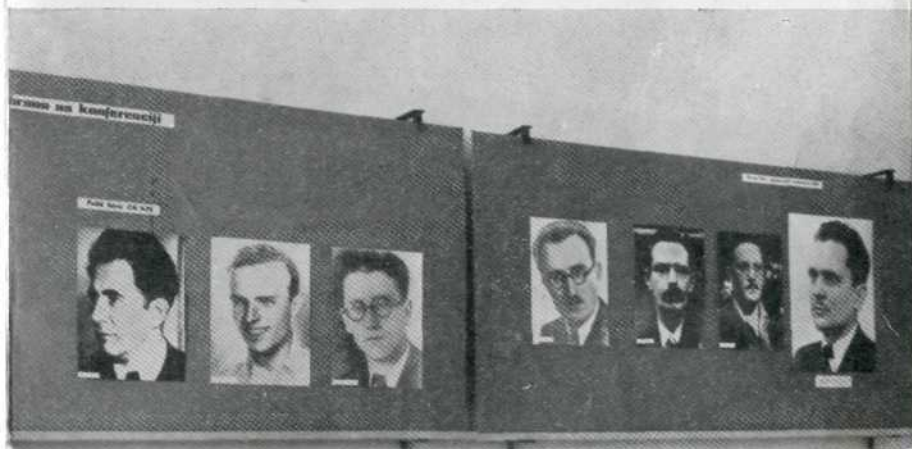

Fotokopije referata održanih na konferenciji.

SOCIJALNI SASTAV DELEGATA
I UČESNIKA KONFERENCIJE

Radnika	53
Intelektualaca	29
Seljaka	14
Namještenika	5
Omladinaca	4

Od ukupno 105 delegata i učesnika konferencije njih 44 je bilo duže ili kraće vrijeme na robiji.

ZIVJELA V. ZEMALJSKA KONFERENCIJA KP J

PROLETERI SVIH ZEMALJA UJEDINITE SE

Dvorana u kojoj je održana V zemaljska konferencija 19—23. X 1940.

1980.